

МЕХЛІС Лев Захарович (01(13). 01. 1889, Одеса — 13. 02. 1953, Москва) — партійний і військовий діяч. Генерал-полковник (1944). Доктор економічних наук (1935). Державні та бойові нагороди СРСР. Закін. 6 кл. євр. комерц. училища, Інститут червоної професури у Москві (1930). Від 1904 працював конторщиком в Одесі. Член сіоніст. соціаліст. партії «Поалей Ціон» (1907–10). Від 1911 — на військ. службі. Учасник 1-ї світової війни. 1918 вступив до більшов. партії і Червоної армії. Був

комісаром бригади, 46-ї дивізії, групи військ, що діяли в Україні. 1922–26 — пом. секр. і зав. бюро секретаріату ЦК (фактично особистий секр. Й. Сталіна); від 1930 — завідувач відділу друку ЦК (критикував політику українізації преси в УСРР) і чл. редколегії, згодом — гол. ред. г. «Правда»; 1937–40 і 1941 — заступник наркома оборони СРСР й нач. Гол. політ. упр. Червоної армії; 1940–41 — нарком Держ. контролю та заступник голови РНК СРСР. Причетний до масових репресій, на керів. і команд. посадах відзначався жорстокістю та нетерпимістю до опонентів. Навесні 1942 признач. представником Ставки Верхов. Головнокомандування на Крим. фронті. Внаслідок військ. некомпетентності та самодурства став одним із гол. винуватців розгрому рад. військ. у Криму, за що в червні 1942 звільнений з усіх посад і понижений у званні. До 1945 — чл. Військ. рад низки фронтів. 1946–50 — міністр Держ. контролю СРСР. Прах М. розміщено у Кремлів. стіні на Красній площі.

Рекомендована література

1. Зуев М. Верный соратник «Отца народов» // Воен. знания. 1990. № 6
2. Рубцов Ю. В. Мехлис. Тень вождя. Москва, 2011.

Ю. О. Смоляр

Бібліографічний опис:

Мехліс Лев Захарович / Ю. О. Смоляр // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66760>

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).